

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРНЕТ

Постановка проблеми. Основною метою сучасної системи освіти України є формування професійно освіченого фахівця, який здатний адаптуватися в сучасному суспільстві, котрий має достатньо високий рівень інтелекту, сформованого критичного творчого мислення, вміє працювати з інформацією.

Сучасні навчальні заклади мають на меті готувати компетентних і конкурентоздатних фахівців, яких вимагає розвинута система навчання, котра забезпечує її якість.

Усе вищезазначене потребує переходу від статичних способів передачі інформації до інноваційних (інтерактивних) методик навчання, що несуть нові способи взаємодії між «викладачем – студентом», «студент – студентом» у процесі оволодіння навчальним матеріалом.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), поглиблення глобальної конкуренції, швидкі зміни технологічних процесів і розвиток ринку послуг сприяли появи та розвитку інноваційних технологій навчання, що вписуються в традиційну систему освіти України, але ж потребують відповідної інноваційної діяльності, котра має позитивно впливати на підготовку майбутніх фахівців.

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що нині відбувається активізація інтересу до освітніх інновацій, зокрема до змісту освіти С. Гончаренко, Н.Ничкало; розвитку пізнавальних інтересів і діяльності учнів, студентів (А. Алексюк, С. Бондар, В. Буряк, П. Лебедев, І. Підласий); оптимізації навчально-виховного процесу (Б. Дехтярьов, В. Максименко, І. Федоренко); розвиваючого навчання (Ф. Боданський, Г. Костюк, В. Ренкін); навчання на основі ІКТ (Р. Гуревич, М. Жалдак, Н. Морзе, Є. Полат, І. Роберт, І. Трайнев).

Інноваційні трансформації сучасної освіти окреслені провідними концепціями: традиційною (оволодіння базовими знаннями, вміннями і навичками; вивчення і засвоєння академічних знань), раціональністю об'єктивних фактів на основі створення ефективною та всебічно розробленою технологією та гуманістичною (необхідна умова для особистісного самовираження, самоствердження людини, можливість найбільш повно й адекватно відповідати природі людського «Я») [1, с. 340].

Мета статті полягає в розгляді формування комунікативної компетенції та її складових у процесі вивчення іноземних мов з використанням ІКТ та ресурсів Інтернет.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо поняття інновації педагогічної – процес створення, поширення і використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, що досі розв'язувались по-іншому [3, с. 125].

Таким чином, кожна дисципліна, що вивчається, має містити різні найбільш розкриваючи сутність дисципліни – інноваційні методики (технології).

Зупинимось на іноземних мовах, у процесі вивчення яких навчання здійснюється не основам наук, а навичкам і вмінням володіння мовою у різних видах мовленнєвої діяльності, тобто лінгвістичної компетенції. Загальновідомо, що знання іноземних мов робить фахівця будь-якої галузі більш конкурентоздатним на ринку праці. Знання іноземних мов відкриває можливість долучитися до різноманітних джерел інформації, розширення світогляду, спілкування із закордонними колегами, підвищення культури мови та ін. Нині особливого значення набуває спілкування в комп'ютерних мережах, а все це в комплексі формує комунікативну компетентність, що включає: лінгвістичну, соціолінгвістичну, дискурсивну, стратегічну, соціокультурну, соціопсихологічну [4].

Оволодіння іноземними мовами дозволяє формувати вміння одержувати додаткові

знання, використовуючи їх у реальному житті, розширювати можливості в соціальній, культурній і професійній сферах спілкування з представниками інших країн, а також одержання доступу до іншомовних джерел інформації, що розширює можливості отримання освіти або трудової діяльності.

Таким чином, інноваційні методи навчання іноземних мов різноманітні і використовуються в межах традиційних технологій навчання: організаційних, проблемно-розвиваючих, рольових технологій, технологій проектної діяльності та ІКТ.

Це проведення ділових ігор, тренінгів, майстер-класів, заняття з кейсами, навчання з використанням методу проектів, Веб-квестів, Вебінарів та ін.

Джерелом активізації навчальної діяльності студентів, розвитку їхніх творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок є ІКТ, що включає використання електронних посібників, словників, енциклопедій, інтерактивних дошок, тестуючих програм, інформаційно-пошукових систем і ін.

Розробки мультимедійних програм з іноземних мов включають: вивчення лексики; відпрацювання вимови; навчання діалогової та монологічної мови; навчання писемності; вивчення та відпрацювання граматики.

Наприклад,

- мультимедійний курс REWARD Intel@tive містить 198 уроків, 5000 – вправ, 3000 – електронних сторінок, 58 – контрольних робіт, 11 годин англійської мови, 5 годин – відеоматеріалів, англо-російський словник, граматичний довідник;

- програма передбачає і охоплює всі аспекти мови і види мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, усну і письмову мову, граматику, вимову, лексику;

- мультимедійний курс ООО «Мультимедиа Технологии» English Platinum – курс американізованої англійської мови – навчальний посібник, що містить 252 уроки, навчальну лексику (15 тис. слів, контроль за вимовою, ілюстрації), а також довідник з граматики та лексики;

- Einblicke – мультимедійний курс німецької мови, видавництво DKF Multimedia \ Goethe Institut, за допомогою цього курсу слухачі мають можливість поглибити знання з німецької мови. Курс містить тексти, за допомогою яких можливий їх аналіз, пошук взаємозв'язку, розвиток писемності, одержання знань з граматики, аудіювання;

- мультимедійний курс німецької мови Deutsch Gold10 – містить 144 діалогові ситуації з реального життя, 12000 слів, німецьку граматику і фонетику;

- «Німецький без акценту» видавництва «ІС» являє собою фонетичний курс і має на меті навчити всіх бажаючих розуміти німецьку мову і оволодівати німецькою вимовою;

- «Guten Tag. Wie geht's» видавництва Lahgenscheidt являє відео курс розмовного німецького для навчання на просунутому рівні.

Значну допомогу у вивченні іноземних мов надає Інтернет. Всесвітня павутина створює унікальну можливість вивчення іноземних мов з використанням аутентичних текстів, спілкування з носіями мови, створення мовного середовища і формування спроможності до міжкультурної взаємодії. Бажання працювати і використовувати Інтернет сприяє стимулюванню вивчення та оволодіння мовою. Особливо актуальним є використання Інтернету в самостійній роботі студентів, у процесі якої формуються вміння самостійно одержувати знання, навички роботи з великими обсягами інформації, її аналізом, самостійно розв'язувати викликаючі проблеми та ін.

Для організації самостійної роботи студентів набули використовуються такі ресурси Інтернету:

- «Мультимедійна колекція» – пошук інформації з певної теми (текстової, мультимедійної);

- «Пошук скарбів» – відповідь на запитання з певної теми за матеріалами Веб-сайтів;

- «Веб-квести» – проблемні завдання, рольові ігри, дослідницькі проекти;

- «Веб-блоги» – Веб-сторінки, що містять особисті щоденники користувача;

– електронна пошта – листування електронною поштою в межах проекту за програмою будь-якого курсу.

Зупинимось на використанні технології Веб-квест під час вивчення, наприклад, німецької мови.

Веб-квест (від англ. Web – павутина, quest – пошук) – сторінки на сайтах в мережі Інтернет, що мають гіперпосилання на інші сторінки з даної теми [5, с. 451].

Завдання: Warum reise Ich nach Darmstadt? (Чому я мандрую до Дармштадту?)

Велика кількість туристів у Німеччині мандрують до міста Дармштадт, виникає питання, чому вони мандрують до цього міста? Чи є в цьому місті музеї, виставки, архітектурні пам'ятки та ін., що цікавого можна побачити там?

За поставленим завданням необхідно виділити умови, відповідно до яких виконуються ці завдання:

1. Обрати за власним інтересом туристичну групу.
2. Виявити джерела інформації та виконати завдання.
3. Створити туристичний маршрут, вказуючи найцікавіші об'єкти для вивчення.
4. Представити опис своєї мандрівки у вигляді невеликого оповідання, а також створити та розмістити її презентацію на Веб-сторінці групи.

Наведемо підсумкову сторінку Веб-квеста.

Використання Веб-квестів у вивченні іноземних мов відбуваються в мережевому просторі, в якому джерела інформації подані на відповідній мові та сприяють зниженню мовного бар'єру. Кожна Веб-сторінка містить не тільки текст, а й включає зображення, графіку, відео- і звукові файли. Таким чином, забезпечується комфортне представлення інформації для студентів. За рахунок використання різних видів читання прискорюється пошук необхідної інформації, розвиваються навички читання, аналізу текстів, їх прогнозування відповідно до ключових слів, назви, виділення головної думки, фактів, встановлення логічної послідовності одержаних результатів, висновків.

Використання технології Веб-квест сприяє розвитку комунікативної компетенції в межах конкретної проблеми, що розвивається і ситуацій спілкування. Ці ситуації відповідають реальним пізнавальним потребам студентів, а також рівню їхньої підготовленості і знання мови. Кожному студенту цікаво дізнатися про країну, міста, пам'ятники та ін. країни, мову якої вивчають, а також одержання відповідної інформації, що стосується майбутньої професійної діяльності. За результатами такої роботи, в студентів розвивається соціокультурна компетенція. Під час виконання завдання студенти знайомляться з історією країни (Німеччини), її краєвидами, пам'ятниками, культурою та ін. Робота з Інтернет-матеріалами, що стосуються країни, мова якої вивчається, вимагає певного рівня компетентності, тобто вміння виходити із ситуації в умовах дефіциту мовленнєвих засобів.

Таким чином, технологія Веб-квест сприяє розвитку комунікативної компетенції студентів.

The screenshot shows a website with a green header. On the left is a map of Germany with Darmstadt highlighted. The main title is 'Warum reise Ich nach Darmstadt?'. Below the title is a navigation menu with buttons for 'Головна', 'Завдання', 'Ролі', 'Джерела', 'Тест', 'Підсумок', and 'Оцінювання'. The main content area contains a German text block about a trip to Darmstadt. At the bottom, there is a footer with the same navigation menu and a 'Мапа сайту' link.

Warum reise Ich nach Darmstadt?

Eines Tages beschloss ich in das kleine Städtchen Darmstadt zu reisen. Also fuhr ich dahin, nachdem ich mir ein Hotelzimmer bestellt hatte. Da es schon spät war wollte ich erst mal zu Bett gehen. Am nächsten Tage ging ich in das Frühstückszimmer des Hotels wo ich erst mal ausgiebig frühstückte. Das Essen schmeckte mir sehr, weil mir deutsches Frühstück noch nicht sehr bekannt war. Anschließend plante ich eine Tour die mir sinnvoll erschien. Als erstes wollte ich den Langer Ludwig bestaunen (auch Langer Lui genannt). Er war wirklich groß. Danach spazierte ich am See des Herrengartens entlang. Die Enten schwammen darin. Zwei Enten stritten sich um ein Stück Brot das ihnen eine alte Frau zuwarf. Als nächstes wollte ich mir das Schloss in der Innenstadt angucken es war echt schön verziert. Jetzt nahm ich an einer Reisetour teil. Erst fuhren wir zur Rosenhöhe. Dort wachsen viele verschiedene Blumen. Es sind auch Denkmäler dort erbaut worden. Besonders gespannt war ich auf die Mathildenhöhe wo der Fünffingerturm und die Russische Kapelle stehen. Die Russische Kapelle steht auf echtem russischem Boden. Sie wurde von einem Zar erbaut der eine deutsche Prinzessin heiratete. Danach war ich so müde, dass ich wieder ins Hotel fuhr. So endete meine wunderbare Expedition in Darmstadt. Denn am nächsten tag fuhr ich im Zug zurück in die Ukraine. Es war zwar sehr schön in Darmstadt, aber meine Freunde sind nun mal in der Ukraine. Und ich treffe manche bei einem meiner morgendlichen Spaziergänge, über was ich mich oft freue.

Головна | Завдання | Ролі | Джерела | Тест | Підсумок | Оцінювання | Мапа сайту

У процесі навчання важливе місце займає соціальна взаємодія. Публікація робіт у процесі одержання інформації робить можливим аналіз рівня знань, взаємозв'язок між ними, одержання зворотного зв'язку. Осмисленню навчального матеріалу, його представленню допомагають блоги.

Блог – це Веб-сайт, основний зміст якого – регулярно добавляти записи, зображення або мультимедіа [2, с. 20].

Блог є засобом для особистісного та інтелектуального засвоєння нових понять в процесі інтерактивної взаємодії. Можливість індивідуалізації навчання підсилює інтерес до всього навчального процесу. Робота із знайденою інформацією, надає студентам можливість спілкуватися з аудиторією, приймати участь у дискусії за межами занять.

За допомогою блога студенти одержують можливість спілкуватися з іноземцями. Причому, як безпосередньо з країн вивчаємої мови, так і з іншими іноземними студентами. Таким чином, студенти вчаться використовувати розмовну мову, що важливо для здійснення комунікації.

Найбільш поширеною формою спілкування є електронна пошта, її використання значно допомагає задовольнити потреби в обміні інформацією, підвищує мотивацію до вивчення предмету, сприяє комунікації з представниками різних культур, розширює знання про людей, культуру інших країн, удосконалює знання з іноземних мов.

Нині студенти присвячують значний час Інтернету, завдання викладача навчити їх використовувати його ресурси для вивчення іноземних мов, що сприятиме формуванню комунікативної компетенції. Студенти одержують можливість брати участь у тестуванні, конкурсах, олімпіадах, відео конференціях, що проводяться в мережі Інтернет. Все це дозволяє інтенсифікувати навчальний процес, значно підвищувати мотивацію пізнавальної активності студентів, сприяти формуванню комунікативної компетенції.

Висновки. Використання ресурсів Інтернет, ІКТ у вивченні іноземних мов сприяє розвитку лінгвістичної компетенції (здатність будувати висловлювання відповідно до мовленнєвих норм іноземної мови), соціолінгвістичну компетенцію (здатність розуміти і

виконувати мовні дії, які відповідають конкретній ситуації спілкування), дискурсивну компетенцію (здатність сприймати і будувати вислови відповідно до комунікативного контексту), стратегічну компетенцію (здатність використовувати вербальні і невербальні комунікативні стратегії для компенсації недостатніх знань коду), соціокультурну компетенцію (здатність орієнтуватися і адаптуватися в соціокультурному контексті, використовуючи знання норм спілкування в середовищі носіїв іноземних мов), соціопсихологічну компетентність (здатність до мовленнєвої взаємодії з іншими людьми, вміння будувати соціальні відносини в спілкуванні), тобто всі складові комунікативної компетенції.

Література:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України : [гол. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : термінологічний словник / М. Ю. Кадемія. – Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2009. – 260 с.
3. Професійна освіта : словник : навч. пос. / Укладач С. У. Гончаренко та ін. ; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : Вища шк., 2000. – 380 с.
4. Профессиональное лингвообразование / Под ред. Н. Л. Уваровой. – Нижний Новгород : Изд-во Волго-Вятской академии государственной службы, 2004. – 152 с.
5. Хуторской А. В. Современная дидактика : учеб. пос. / Хуторской А. В. – 2-е изд., перераб. М. : Высш. шк., 2007. – 639 с.

У статті розглянуто формування складових комунікативної компетенції за допомогою ІКТ та ресурсів Інтернет як освітньої інновації та її впливу на якість оволодіння іноземними мовами.

Ключові слова: компетенції, комунікативна компетенція, інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет, освітні технології.

В статье рассматривается формирование составляющих коммуникативной компетенции при помощи ИКТ, а также ресурсов Интернет как образовательной инновации и ее влияние на качество овладения иностранным языком.

Ключевые слова: компетенции, коммуникативная компетенция, информационно-коммуникационные технологии, Интернет, образовательные технологии.

Formation of communicative competence constituent parts by means of information communication technologies and the Internet resources as an educational innovation and its influence on the foreign languages mastering quality have been considered in the article.

Keywords: competences, communicative competence, information communication technologies, the Internet, educational technologies.